

Sisäministeriö
Rajavartio-osasto

16.01.2018

Sisäministeriö

Lausuntopyyntö 11.12.2017, SMDno-2017-1488

Hallituksen esitys laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkijoina, opiskelijoina, työharjoittelijoina ja vapaaehtoistyöntekijöinä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö on pyytänyt rajavartio-osaston lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Rajavartio-osasto toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotetun kolmansien maiden kansalaisten maahantulosta ja oleskelun edellytyksistä tutkijoina, opiskelijoina, työharjoittelijoina ja vapaaehtoistyöntekijöinä annettavan lain 27 §:n mukaan jos tutkija, tämän perheenjäsen tai opiskelija on liikkunut toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, mutta ei enää täytä siellä liikkumisen edellytyksiä tai Suomen myöntämä oleskelulupa ei ole enää voimassa taikka jos oleskelulupa on peruutettu liikkumisen aikana, kolmannen maan kansalaisella on toisen jäsenvaltion tekemän pyynnön jälkeen oikeus palata Suomeen ilman muodollisuuksia ja viipymättä. Ehdotettu säännös perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/801/EU (uudelleenlaadittu) tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä 32 artiklan 4 kohtaan. Rajavartio-osasto korostaa, että oleskelulupa tulisi lähtökohtaisesti uusua ennen kuin se umpeutuu. Lisäksi rajavartio-osasto pitää ongelmallisena, että henkilö, jonka oleskelulupa on peruutettu liikkumisen aikana esimerkiksi sisäiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä, voisi palata Suomeen ilman muodollisuuksia. Toimet tällaisen henkilön maasta poistamiseksi tulisi käynnistää viimeistään, kun henkilö on saapunut Suomeen. Ehdotuksen perusteella jää myös epäselväksi, mitä toisen jäsenvaltion tekemä pyyntö merkitsisi käytännössä.

Edellä mainitun lain 28 §:ssä säädettäisiin Maahanmuuttoviraston toimivallasta muun muassa vastaanottaa liikkumista koskevia ilmoituksia ja vastustaa liikkumista Suomeen. Rajavartio-osasto toteaa, että oleskeluluvan hakeminen ja maahan saapuminen opintojen varjolla on yleinen laittoman maahantulon tekemuoto, minkä vuoksi myös opiskelijoiden EU:n sisäiseen liikkumiseen tulee kiinnittää erityishuomiota. Käytännössä liikkumista koskevien ilmoitusten vastaanottoon ja selvittämiseen tulee varata riittävästi resursseja eritoten, kun kyse on kolmansista maista olevien opiskelijoiden liikkumisesta toisesta jäsenvaltiossa Suomeen.

Edellä mainitun lain 24 §:ssä säädetään ilmoituksesta liikkumisen vastustamisesta. Rajavartio-osasto toteaa, että jos liikkumista on vastustettu, tulisi siitä tehdä asianmukainen merkintä esimerkiksi UMA-järjestelmässä, jotta mahdollinen tieto liikkumisen vastustamisesta näkyisi ulkomaalaisvalvontaa suorittavalle viranomaiselle. Jos liikkumista on vastustettu, mutta henkilö on jo saapunut maahan, niin henkilö tulisi viime kädessä poistaa maasta, jos henkilö itse ei suostu poistumaan.

Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi Nykytila-yläluvun alaluvussa Lainsäädäntö ja käytäntö, Maasta poistaminen (s. 7), viitataan ulkomaalaislain 142 §:ään pääsyn epäämisen määritelmän osalta, jonka mukaan pääsyn epäämisestä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa. Lisäksi samassa kohdassa viitataan maahantuloedellytysten osalta Schengenin rajasäännösten 5 artiklan 1 kohtaan. Rajavartio-osasto toteaa, että ulkomaalaislain 142 §:ssä on viittaus vanhan Schengenin rajasäännösten (562/2006) artikloihin. Voimassaolevassa Schengenin rajasäännöstyössä (2016/399) säädetään maahantulon edellytyksistä artiklassa 6 ja pääsyn epäämisestä artiklassa 14.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kenraalimajuri

Ilkka Laitinen

Ylitarkastaja
Varatuomari

Karolina Henriksson

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 16.01.2018 klo 12:27. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

JAKELU SM / Kirjaamo ja maahanmuutto-osasto

TIEDOKSI RVLE / oikos ja rmos